

Verslag vergadering Zoogdierenwerkgroep WD&S, 15 feb 2024

Locatie en tijd: bezoekerscentrum Molsbroek, 20u - 22u30

Aanwezigen: Caroline Tas, Willem Bockx, Philippe Cattelain, Arnout Pieters, Frans Van Havermaet, Francois DHollander, en Joris Everaert (verslag).
Verontschuldigd: Geert Van Damme

1. Bijzondere en leuke waarnemingen en voorbije activiteiten 2023

- Nieuws/waarnemingen van o.a. otter, boommarter, wasbeer, ..
- Vleermuizen: mopsvleermuis project 2023 (incl. zenderonderzoek) was weer een succes, verder ook o.a. waarnemingen van ingekorven vleermuis, bosvleermuis, tweekleurige vleermuis,..
- Bijzondere voorbije activiteiten, o.a. Muizenonderzoek Grote Wal Hamme in juni (zwak resultaat), voorbije presentaties/workshop op WAKONA natuurstudiedag, ...
- Enkele leuke recente cameravalbeelden van Joris.

2. Financiële bewegingen 2023

Joris diende begin 2024 de jaarlijkse aanvraag in voor (werkjaar 2023) werkgroep ondersteuning vanuit Natuurpunt Studie (Zin-In-Natuur.Studie). De aanvraag zou na goedkeuring 500€ opbrengen op onze projectrekening.

3. Materiaal

- Zelf gemaakte Mostela (Caroline) (met Bushnell NatureView HD en voorzetlensjes): de Mostela is defect door waterschade, Caroline heeft de camera nu, en bekijkt opties.
- Philippe heeft ook nog een Mostela met cameraval, die ergens kan ingezet worden.
- Arnout had zijn struikrover-cameravalsysteem ingezet voor de werkgroep (Waasmunster) voor waterspitsmuis. Helaas is deze zoekgeraakt (of gestolen?). Een zoektocht met zelfs metaaldetector kon ook niet helpen, dus wellicht moeten we de struikrover als verloren beschouwen.
- Naast de reeds beschikbare Trip-Trap Life-trap muizenvallen van onze werkgroep i.s.m. Natuurpunt en vzw Durme, liet Willem weten dat hij ook verschillende grotere Life-trap muizenvallen heeft die kunnen ingezet worden.
- De google drive spreadsheet van het beschikbaar materiaal zal worden aangevuld.

4. Communicatie

- WhatsApp groep blijft relatief beperkt actief: er kan via dit medium gerust eens regelmatig ook nieuws van bijzondere waarnemingen op worden gepost.
- Logo voor de werkgroep (via Caroline). Zal normaal otter-tekening worden incl. weergave van waterlijn. Ander interessant idee is een logo met pootafdrukken. Beslissing later dit jaar, mede via de mailing en/of de WhatsApp groep.

5. Cursussen/avondactiviteiten

Mogelijke mini-cursus batdetector 2024

Joris bekijkt mogelijkheden, later in 2024 i.s.m. Natuurpunt Vleermuizenwerkgroep Oost-Vlaanderen. Kan misschien beter naar 2025 worden uitgesteld?

Mogelijke cursus/opleidingsavond cameravallen 2024

We proberen later in 2024 een avond te organiseren rond het gebruik van cameravallen, incl. wat mooie beelden. Arnout wil Joris daar graag bij helpen.

Mini cursus zoogdieren: 2024

Organisatie: Frans en Philippe, o.a.
15 okt 2024, zoogdieren in de tuin
22 okt braakballen pluizen
25 okt muizen vangen

2025 Mini cursus met Joeri Cortens, bv. in aug. over vleermuizen, sept. over grote zoogdieren. Ook eventueel weer weekend Ardennen bij Jorn, okt. ook nog over muizen incl. vangen. Te bekijken.

6. Vlaamse en regionale projecten

Nieuwe (Vlaamse) zoogdierenatlas ?

Joris vroeg eerder al rond over de stand van zaken. Toen werd gemeld dat men volop bezig was met het inventariseren van de kansen voor een eerste Belgische Zoogdierenatlas. Het gesprek was volop lopende met Natuurpunt Studie om te bekijken of ook professionele ondersteuning mogelijk is. Voorlopig geen nieuws. Joris hoort nog eens opnieuw begin dit jaar.

Meetnet Otter

De controlepunten die in en rond de Scheldevallei werden afgebakend, werden in de winters 2022-2023 en 2023-2024 weer gecontroleerd (Geert, Arnout, Joris).

Projectinfo: <https://www.meetnetten.be/projects/66/>

Zie ook verder voor het breder onderzoek in de regio.

Meetnet Vleermuizen

Het zomermeetnet laatvlieger en grootoorvleermuis, alsook het wintermeetnet lopen goed. Joris doet coördinatie in eigen regio, in samenwerking met de Natuurpunt Vleermuizenwerkgroep Oost-Vlaanderen. Projectinfo: <https://www.meetnetten.be/>
Zie ook verder voor het breder onderzoek in de regio.

Project 'otterland' in Scheldevallei & SBP voor otter in Vlaanderen

De trekkende partners van het regionaal Otterland project zijn WWF-België, ANB, Regionaal Landschap Schelde-Durme (RLSD) en Regionaal Landschap Rivierenland (RL), in samenwerking met diverse actoren waaronder Natuurpunt en vzw Durme. Doelen zijn de waterrijke gebieden beter te verbinden met overige natuurgebieden, waterpartijen, rivieren en voormalige ontginningsplassen, knelpunten (ook door verkeer) voor de soort weg te werken, enz. <https://www.rlsd.be/projecten/otter-rlsd>

In 2021-2022 maakte het INBO in opdracht van ANB ook het **Soortenbeschermingsprogramma (SBP) otter** voor Vlaanderen. Hierbij werden ook voor het aandachtsgebied Scheldevallei (incl. zijrivieren Durme, Moervaart, ..) heel wat knelpunten en acties geformuleerd, samen en in overleg met het Otterland project, dus ook in samenwerking met medewerkers van onze werkgroep. Het SBP ging uiteindelijk in 2023 van start (5 jaar).

Ondertussen maakte men (op initiatief van ANB) ook werk van een aanvraag voor een EU **Interreg project 'otter over de grens'**, met verschillende partners uit Vlaanderen en Nederland. In de regio is hiervoor o.a. vzw Durme betrokken voor aankoop/inrichting van meer natte natuur, alsook Natuurpunt, en WWF, RLSD, ... voor o.a. ontsnippering. Zeker voor het onderdeel monitoring zal onze werkgroep ook betrokken zijn. Voorjaar 2024 weten we of de projectaanvraag werd goedgekeurd.

7. Activiteiten en regionaal onderzoek 2024

Algemeen

-Joris zal op 11 maart een wandeling geven voor geïnteresseerden uit de regio van de Antitankgracht (Antwerpen) die meedoen met het meetnet otter. We gaan op zoek naar sporen (spraints), en afhankelijk van het aantal, kunnen leden van de kern van onze werkgroep meegaan.

-Vleermuisactiviteit op vraag van Natuurpunt Waasland Zuid (Christel Strybos)?

-Muizenvallen in Linie (Willem), zomer 2024?

-Otterweekend in NL Weerribben-Wieden, mogelijk via Natuurpunt maar dan samen met onze werkgroep (?) Najaar 2024? We horen nog eens bij Natuurpunt.

-Nacht van de Vleermuis, dit najaar wellicht in Hamme (Meulenbroek), vanuit Natuurpunt Waasland i.s.m. vzw Durme (Frans en Joris).

Otter in Waasland regio, stand van zaken onderzoek tot begin 2024

Joris geeft op de vergadering een korte toelichting over de resultaten van het cameraval onderzoek. Er komt o.a. nog een artikel over de Waaslandse otter in het tijdschrift Zoogdier. Sinds 2021 is ook in Hamme gericht cameravalonderzoek lopende, voorlopig zonder otterwaarnemingen.

e-DNA waterstalen onderzoek 2023-2024

We bekijken of er in de toekomst nog meer e-DNA onderzoek in de regio kan gebeuren. Vanuit Natuurpunt Studie gaat men op verschillende locaties stalen nemen (worden dan door INBO geanalyseerd). We namen al contact op met Natuurpunt om bv. ook in Hamme in dat kader staalnames te kunnen nemen ifv. waterspitsmuis.
+ Linkeroever (ook voor spraints)?

Waterspitsmuis onderzoek 2024

-Onderzoek o.a. in mei-juni 2024? Wellicht eens aan het Donkmeer in Berlare. Dan wel op voorhand installeren! Vermoedelijk vrijdag 7 juni 2024. Communicatie volgt nog. Inzet struikrover(s), mostela('s), gewone cameravallen, muizenvalletjes.

Cameraval onderzoek (algemeen)

- Beknopte resultaten 2023, zie o.a. ook vorig verslag en inleiding.
- Verschillende cameravallen in Wachtebeke, Moerbeke, Lokeren, Sint-Niklaas, Waasmunster, Zele, Berlare en Hamme worden ook in 2024 verder ingezet, o.a. voor opvolging otter (organisatie vooral via Joris, zie ook boven, en in Berlare ook verschillende met opvolging vanuit vzw Durme).
- Ook elders in de regio proberen we (tijdelijk) cameravallen in te zetten.

Mopsvleermuisproject

In juli 2023 werd opnieuw een groot zenderweekend georganiseerd (coördinatie Joris). Ook winteractiviteit onderzoek 2023-2024 is lopende. In de zomer van 2024 zal geen zenderonderzoek gebeuren, maar waar mogelijk wel opvolging van gekende kraamkolonie locaties (mede dankzij warmtebeeldkijkers).

Volgende vergadering, ergens tegen het najaar.